Watson- Glaser Ele?tirel Ak?l Yürütme Gücü Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Watson- Glaser Ele?tirel Ak?l Yürütme Gücü Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32584

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Watson-Glaser Ele?tirel Ak?l Yürütme Gücü Ölçe?i (WG-EAYT), bireylerin **ele?tirel dü?ünme** yeteneklerini ölçmek üzere tasarlanm?? yayg?n olarak kullan?lan bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, özellikle **ç?karsama**, varsay?mlar?n fark?na varma, tümdengelim, yorumlama ve kar?? görü?lerin de?erlendirilmesi gibi ele?tirel dü?ünmenin be? temel bile?enini de?erlendirmeyi hedefler. Vural ve Kutlu (2004) taraf?ndan yürütülen bu spesifik çal??ma, ölçe?in Türkiye'deki bir örneklem üzerindeki psikometrik özelliklerini, özellikle güvenirlik ve geçerlik kan?tlar?n? incelemeye odaklanm??t?r. Ölçek, toplam 40 maddeden olu?maktad?r ve bu çal??ma kapsam?nda elde edilen iç tutarl?l?k katsay?lar?n?n dü?ük oldu?u rapor edilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Ele?tirel Dü?ünme, Watson-Glaser Ele?tirel Ak?l Yürütme Gücü Ölçe?i, Psikometri, Güvenirlik, Geçerlik, Temel Bile?enler Analizi, Türkiye Adaptasyonu

Yazarlar

Ruken Akar Vural, Y. D. D. O. Kutlu

Amaç

Watson-Glaser Ele?tirel Ak?l Yürütme Gücü Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin mant?ksal argümanlar? analiz etme, de?erlendirme ve uygun sonuçlara varma becerilerini kapsayan **ele?tirel ak?l yürütme** yeteneklerini nicel olarak ölçmektir. Bu beceriler, akademik ve profesyonel ba?ar?n?n önemli belirleyicileri aras?nda kabul edilmektedir.

Vural ve Kutlu (2004) çal??mas?n?n özel amac? ise, ölçe?in Türkçe Form S versiyonunun Türk üniversite ö?rencileri popülasyonunda kullan?ma uygunlu?unu belirlemek amac?yla güvenirlik ve geçerlik çal??malar?n? gerçekle?tirmektir. Çal??ma, özellikle iç tutarl?l?k düzeylerini ve akademik ba?ar? ile olan ili?kisini incelemi?tir.

Yap?

Ölçek, **ele?tirel ak?l yürütme** (Critical Reasoning) yap?s?n? be? alt bile?en üzerinden ölçmektedir. Bu be? alt ölçek, ele?tirel dü?ünme sürecinin farkl? a?amalar?n? temsil eder ve bireyin karma??k problemleri çözme yetene?ine katk?da bulunur.

Ç?karsama (Inference)
Varsay?mlar?n Fark?na Varma (Recognition of Assumptions)
Tümdengelim (Deduction)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yorumlama (Interpretation)
Kar?? Görü?lerin De?erlendirilmesi (Evaluation of Arguments)

Bu be? alt ölçek bir araya gelerek, bireyin bir metni veya durumu ne kadar mant?ksal ve yans?t?c? bir ?ekilde de?erlendirebildi?ini ortaya koymaktad?r.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar? kapsam?nda çe?itli istatistiksel analizler gerçekle?tirilmi?tir. Maddelerin toplam puanla ve alt testlerle olan korelasyonlar? incelenmi? ve tüm alt testlerin toplam puanla korelasyonlar?n?n orta düzeyde (.11 ile .18 aras?nda) oldu?u tespit edilmi?tir.

Ayr?ca, halihaz?r geçerli?e (Concurrent Validity) ili?kin kan?tlar elde edilmi?tir. Bu ba?lamda, ö?rencilerin Birinci Dönem sonu ba?ar? ortalamalar? ile WG-EAYT Form S'den ald?klar? puanlar aras?ndaki ili?ki Pearson Momentler Çarp?m? Korelasyon Tekni?i kullan?larak hesaplanm??t?r. Birinci Dönem sonu genel akademik ba?ar? aras?ndaki ili?ki (r=.23) anlaml? bulunmu?tur, bu da ölçek puanlar?n?n ö?rencilerin mevcut akademik performanslar?yla pozitif yönde ili?kili oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, **Cronbach Alfa** iç tutarl?l?k katsay?s? kullan?larak yap?lm??t?r. Elde edilen genel Cronbach Alfa iç tutarl?k katsay?s? .16 düzeyinde olup, bu de?er ölçe?in bu örneklemdeki iç tutarl?l???n?n dü?ük oldu?unu i?aret etmektedir.

Alt testler için elde edilen iç tutarl?k katsay?lar? da genel olarak dü?ük bulunmu?tur. Bu katsay?lar, alt ölçeklerin kendi içlerindeki maddeler aras?nda yeterli düzeyde homojenlik bulunmad???n? dü?ündürmektedir.

Ç?karsama Alt Ölçe?i: .09
Varsay?mlar?n Fark?na Varma Alt Ölçe?i: .14
Yorumlama Alt Ölçe?i: .22
Tümdengelim Alt Ölçe?i: .28
Kar?? Görü?lerin De?erlendirilmesi Alt Ölçe?i: .28

Faktör Analizi

Ölçe?in yap? geçerli?ini incelemek amac?yla **Temel Bile?enler Faktör Analizi** (Principal Components Factor Analysis) uygulanm??t?r. Bu analiz, özellikle dikotomik maddelerden olu?an testler için uygun olan **tetrakorik korelasyon** matrisine dayal? olarak gerçekle?tirilmi?tir.

Faktör analizi sonuçlar?, ölçe?in teorik yap?s?n?n incelenmesine olanak tan?m??t?r. Faktör

ARABPSYCHOLOGY.COM

yap?s? ve yükleri, ölçe?in ele?tirel dü?ünmenin teorik olarak ayr?lan be? alt boyutunu ne ölçüde temsil etti?ini anlamak için kritik bir ad?m olmu?tur.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme/Uyarlama Çal??mas? (Orijinali 1940'larda Goodwin Watson ve Edward Glaser taraf?ndan geli?tirilmi?tir.)

Format: 40 maddeden olu?maktad?r. (Tipik olarak çoktan seçmeli veya dikotomik yan?t format?ndad?r.)

Derecelendirme: Veri yok (Orijinal test genellikle do?ru/yanl?? veya geçerli/geçersiz gibi dikotomik puanlama kullan?r.)

Mevcut Diller: Türkçe (Bu çal??mada kullan?lan Form S)

Popülasyon Grubu: Üniversite Ö?rencileri

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Üniversite ö?rencisi ya? aral???)

Popülasyon Detaylar?: Vural ve Kutlu (2004) çal??mas? kapsam?nda Türk üniversite ö?rencileri üzerinde uygulanm??t?r.

Test Metodolojisi: Psikometrik analizler, tetrakorik korelasyon matrisi kullan?larak Temel Bile?enler Faktör Analizi ve iç tutarl?l?k için Cronbach Alfa hesaplamalar?n? içermektedir.

Anahtar Kelimeler

Ele?tirel Ak?l Yürütme, Watson-Glaser, Ç?karsama, Tümdengelim, **Güvenirlik**, **Geçerlik**, Tetrakorik Korelasyon, Psikometri

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ruken Akar Vural

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri yok

Kurum E-posta Adresleri: Veri yok

Yaz??ma Adresi: Veri yok

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücretler ve Uygulama Y?l?

Ölçe?in orijinali Pearson Assessment taraf?ndan ticarile?tirilmi? olup, kullan?m için genellikle izin ve ücret gerekmektedir. Ancak bu çal??ma, 2004 y?l?nda yay?mlanm?? akademik bir güvenirlik çal??mas?n? temel almaktad?r. Çal??man?n referans y?l? 2004'tür.

Kaynaklar

Vural, A. G. R. A. ve Kutlu, Y. D. D. O. (2004). Ele?tirel dü?ünme: ölçme araçlar?n?n incelenmesi ve bir güvenirlik çal??mas?. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13*(2), 189-200. (Makale Linki: dergipark.ulakbim.gov.tr)

Bu çal??man?n orijinal PDF'i buradan indirilebilir: elestirel-dusunme-olcme-araclarinin-incelenmesi-ve-bir-guvenirlik-calismasi-toad.pdf

Watson- Glaser Ele?tirel Ak?l Yürütme Gücü Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r; sadece toplam madde say?s? (40) belirtilmi?tir.

40 maddeden olu?maktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM